

دياريکردنی سهرهتا وکۆتايی کاتی نوێره فهرهکان

له عبداللهی کوری عمرو -رهزای خویان لیبت- که پیغمبهری خودا -صلی الله علیه وسلم- دهفرمویت: «کاتی (نوێژی) نیوهرو ئه و کاتهیه که خۆر له نیوهندی ئاسمان لادهدا؛ کاتیک سیبهری که سیک نزیکی بالآ و بهرزی خۆبهتی، ئه گهر هیشتا کاتی (نوێژی) عهسر نههاتیب، وکاتی (نوێژی) عهسر له و ماوهیه دهستپیدهکات که هیشتا زهردایی خۆر دهرنهکهوتوو، وه کاتی (نوێژی) مهغریب (له و کاتهوه دهست پیدهکات که خۆر ئاوا دهیبت) ههتا ئه و کاتهی شهفهقی سوور ئاوا دهیبت، و (نوێژی) عیشا (له دواي کۆتايی هاتنی ماوهی -نوێژی- مهغریب) ههتا نیوهی شهوه، وکاتی (نوێژی) بهیانیش له کاتی ههلهاتنی سپیدهی بهیانه ههتا ئه و کاتهی روژ ههلدیت، ئینجا «ههرکاتیک روژ ههلهات، ئیتر نوێژ مهکهن، چونکه خۆر له نیو ههردوو شاخی شهیتانهوه ههلدیت».

[صهحیحه] [موسلم گیراوبهتیهوه]

ئهم فهرموودهیه باسی کاتهکانی نوێژ دهکات، پیغمبهر -صلی الله علیه وسلم- دهفرمویت: 1- کاتی نوێژی نیوهرو: وه نوێژی نیوهرو -صلاة الظهر- ناوناوه چونکه له کاتی (الظهيرة) ئهجامدهریت وله زمانی عهرهیدا سهرهتای ئه و کاتهیه که خۆر له ماوهی (زهوال)؛ له نیوهی ئاسمان لا دهکات و بهرهو ئاراستهی روژئاوا دهروات، و سیبهری شتهکان بهرهو ئاراستهی روژهلات دهیبت، ئههیش ههتاوهکو ئه و کاتهیه سیبهری پیاویک نزیکی سیبهری خۆبهتی وله زمانی کوردیدا پێی دهووتریت: نیوهرو چونکه له نیوهی روژدایه. 2- کاتی نوێژی عهسر: کاتی ئه و نوێژه ئه و ماوهیه کاتیک سیبهری که سیک هیندهی بالآ و بهرزی خۆی بیبت، و بهردهوام دهیبت به بئ مهکروهیهت ههتاوهکو زهردایی خۆر دهرنهکهوتیب، ئه مه ماوهی نوێژی عهسر، بهلام پیغمبهر -صلی الله علیه وسلم- دهفرمویت: (ومن أدرك ركعة من العصر قبل أن تغرب الشمس فقد أدرك العصر) واته: (ههرکه سیک بگات به ئهجامدانی پرکاتیک له نوێژی عهسر پیش ئهوهی خۆر ئاوا بیبت؛ ئه و نوێژی عهسری ئهجامداوه)، وله گیرانهوهیهکی تر دا: (وقت العصر ما لم تغرب الشمس) واته: (کاتی -نوێژی- عهسر ههتاوهکو -ئه و ماوهیه که- خۆر ئاوا نهیبت)، له گیرانهوهیهکدا: (ما لم تصفر الشمس، وسقط قرنها الأول) [رواه مسلم] واته: (ئه گهر خۆر زهردهیبت و بهکهم قۆچی -شاخی- دیار نهمیبت). 3- کاتی نوێژی مهغریب: له و کاتهوه دهست پیدهکات که خۆر ئاوا دهیبت ههتا ئه و کاتهی شهفهقی سوور ئاوا دهیبت، شهفهقی سوور به شیوهیهکی ئاسۆبی له ئاسماندا دهردهکهویت له پاش خۆرئاوا بوون، و ئههیش بهلگهیه لهسهر ئهوهی ماوهی نوێژی مهغریب ههتاوهکو ئه و کاتهیه که شهفهقی سوور له ئاسماندا نامیبت، ئه گهر ههندیکی نهمیبت مانای ئه وه نییه کاتی نوێژی عیشا هاتوو، ههروهکو چۆن ئهجامدانی نوێژی مهغریب پرنگه پیدراو نابیت له پاش دیار نهمانی به شیک له بازهیی خۆر یان تهنها ههندیکی دیار بیبت. 4- کاتی نوێژی عیشا: له پاش دیار نهمانی شهفهقی سووره له ئاسماندا به یهکدهنگی زانایان ههتاوهکو نیوهی شه و ئههیش باشتربین کاته، بهلام له کاتی پێوستدا ههتاوهکو دهرکهوتنی بهیان درێژ دهیبتوه. 5- کاتی نوێژی بهیانی: واتا بهیانی پرستگۆ -الفجر الصادق- ههتاوهکو ئه و کاتهیه که خۆر ههلدیت؛ ئه گهر به شیک بچووکیشی بیبت، و ئه گهر ئه و به شه بچووکیش دهرکهوت، (ئه گهر خۆر ههلهات ئه و ئیتر نوێژ مهکهن)؛ واتا واز له نوێژ کردن بهین (چونکه خۆر له نیو ههردوو شاخی شهیتانهوه ههلدیت)؛ واتا له ئاراستهی ههردوو لایهکانی سهری؛ چونکه شهیتان چاوه پێی کاتی خۆر دهرجوون دهکات و دهوهستیت بهرامبهر خۆر؛ بۆ ئه وهی سوجه بردن و په رستن کافر هکان بۆ خۆر وهکو ئه وه وایبت په رستن که بۆ ئه وه یان له وانهیه ئه وانهی شیهیتان په رستن له کاتی خۆر ههلهاتن و خۆرئاوا بوون به و ئاراسته دا سوجهی بۆ بهن، بۆ پیغمبهر -صلی الله علیه وسلم- نهی کردوو له ئومه ته کهی نوێژ بکهن له و کاتانه دا؛ بۆ ئه وهی نوێژ کردن بۆ خوی گه وره له و کاته دا نهیبت که شهیتان و خۆری تیدا په رسترت.

النجاة الخيرية
ALNAJAT CHARITY

